

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.21.240/2016/6.

A tanács tagjai:

Dr. Makai Katalin a tanács elnöke

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit előadó bíró

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Nagyné dr. Márton Veronika ügyvéd

Az alperes:

A per tárgya:

Gyermektartásdíj megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél:

Felperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Miskolci Járásbíróság 31.P.21.930/2015/7.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.080/2016/3.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 50.000 (ötvenezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felek házasságából 1996. augusztus 13-án M. utónevű gyermekük született. Az 1999. július 2-án jogerős ítélet a felek házasságát felbontotta. A felek a bontóperben kötött egyezséggel a gyermeket az alperesnél helyezték el és a felperes 1999. július 1. napjától kezdődően jövedelme 20 %-ának megfelelő, de legalább havi 8.000 forint gyermektartásdíj megfizetését vállalta. A felperes havi 16.500 forint gyermektartásdíjat fizetett 2014. április végéig az alperes, majd a gyermek bankszámlájára átutalással, 2015 júliusában a tartásdíj teljesítését egyoldalú döntéssel megszüntette.
- [2] Mindkét fél újabb házasságban él, amelyből a felperesnek 2002-ben, az alperesnek 2012-ben gyermeke született. A felperes N.-ban dolgozik, belföldön fizetéssel rendelkezik, külföldön ellátmányt kap, házastársa is dolgozik. Az alperes és házastársa alkalmazottként önálló keresettel rendelkeznek.

- [3] M. 2015. február végéig az alperes háztartásában élt, ekkor terhességére tekintettel gyermeke apjához költözött és azóta is vele, valamint az apa családtagjaival él közös háztartásban. 2015. június 1. napján Cs. B. apától megszületett Cs. N. nevű gyermeke.
- [4] M. szakképzettséggel nem rendelkezik, az általános iskola befejezése után a középiskolai tanulmányait a gimnázium 0. évfolyamán kezdte meg, két tanévet elvégzett, majd tanulmányait szakközépiskolában folytatta. Itt a 9. osztályt újrájárta, a következő tanév egy részében részben magántanuló volt, de a 10. osztályt eredményesen befejezte és szakközépiskolai tanulói jogviszonya 2015. augusztus 24-én megszűnt. 2015. szeptembertől a F. Gimnázium és Szakiskola nappali tagozatos tanulója, tanulmányait várhatóan 2017. június 30-án fejezi be, ekkor érettségi vizsgát tehet. A képzés hétköznap két alkalommal, a délutáni órákban és szombaton folyik.
- [5] M. saját jogán havi 14.800 forint iskoláztatási támogatást, 25.650 forint GYES-t és gyermeke után havi 12.200 forint családi pótlékot kap. Gyermekeének apja kiskorú, szakközépiskolában nappali tagozatos tanuló. Saját jogú jövedelemmel nem rendelkezik, szakképzettsége nincs, tartásáról édesanyja gondoskodik, az apa után folyósított családi pótlékot is ő kapja. N.-t szülei közösen nevelik és gondozzák. Az alperes M.-t elköltözése óta pénzben, természetben támogatja.

A kereseti kérelem és ellenkérelem

- [6] A felperes keresetében 2015. július 1. napjától kezdődően kérte M. után a tartásdíj fizetési kötelezettségének megszüntetését. Arra hivatkozott, hogy a gyermek nagykorú, gyermeke született, élettársi kapcsolatban él és megfelelő jövedelemmel rendelkezik, ezért tartásra nem szorul, a felperes pedig egy kiskorú gyermek tartására köteles. M. a tartásra egyébként is érdemtelen, a felperessel évek óta nem tartja a kapcsolatot, tervezett tanulmányairól nem tájékoztatta, unokája születéséről is más rokonoktól értesült. A gyermek gimnáziumi, illetőleg szakközépiskolai tanulmányait a terhességéig sem végezte eredményesen, jelenleg pedig minimális elfoglaltsággal járó képzésben vesz részt.
- [7] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Hangsúlyozta, hogy M. tartásra szorul, mert önálló jövedelemmel nem rendelkezik, a GYES-ből és N. után járó családi pótlékból saját kiskorú gyermeke tartására köteles. Az alperes a felperest tájékoztatta a gyermek elköltözéséről, aki ezután teljesítette a tartásdíj fizetési kötelezettségét a közös gyermek számlájára átutalással. M. a tartásra sem érdemtelen, a felperes a házasság felbontása óta nem tarja a kapcsolatot gyermekével.

Az első- és másodfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Döntésének jogi indokait a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) Ptk. 4:211. § (1) bekezdésében, a 4:214. §-ban, továbbá a 4:220. § (3) bekezdés a) pontjában, valamint a (4) bekezdésében foglaltakra alapította.
- [9] Hangsúlyozta, hogy a kiskorú gyermek tartására rászorultságának vélelme a gyermek nagykorúságának betöltése után is – legfeljebb a 20. életévének betöltéséig – fennáll, ha a gyermek középfokú iskolai tanulmányokat folytat. Az alperes igazolta, hogy M. tanulói jogviszonya a gimnáziumban, a szakközépiskolában és a szülés után a F. Gimnázium és Szakiskolába nappali képzés keretében folyamatosan fennáll és gyermeke születéséig a 10. osztályt befejezte. Az időközben nagykorúvá vált gyermek tanulói jogviszonyának folyamatosságát nem érintette az átmeneti magántanulói státuszba kerülése és gyermekeének megszületése. A felperes tartásdíj fizetési kötelezettsége szempontjából nem releváns a gyermek gyenge tanulmányi eredménye, pótvizsgára utasítása és az sem, hogy a jelenlegi, érettségire felkészítő nappali tagozatos képzése milyen napokon és időpontokban folyik.
- [10] M. egyedüli jövedelme a havi 14.800 forint iskoláztatási támogatás, a 12.200 forint családi pótlékot és a GYES-t gyermeke után folyósítják részére, amelyből kiskorú gyermeke eltartásáról kell

gondoskodnia. A gyermek nem kötött házasságot, szakképzettséggel nem rendelkezik, tanuló és emellett elsődleges kötelezettsége saját gyermekének ellátása, gondozása és felügyelete. Nincs törvényi kötelezettsége bármilyen jövedelemszerző tevékenység folytatására. N. apja maga is kiskorú és eltartott és csak a gyermekével szemben áll fenn tartási kötelezettsége. Az érdemtelenység pedig olyan nagykorú gyermekkel szemben fel sem vethető, akinek tartására a kiskorú gyermek tartására vonatkozó törvényi rendelkezések az irányadók. Az elsőfokú bíróság ezért mellőzte M. tartásra érdemteleniségének vizsgálatát.

- [11] Az alperes M. elköltözése után a felperest tájékoztatta a gyermek életében bekövetkezett változásokról és a felperes 2015 márciusától a tartásdíjat a gyermek számlájára utalással teljesítette. A felperes ezért tévesen hivatkozott arra, hogy az alperes a Ptk. 4:211. § (1) bekezdésében meghatározott kötelezettségét elmulasztotta. A tartásdíj egyoldalú megszüntetése pedig a felperes részéről jogellenes volt.
- [12] A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a helyes indokokra utalván helybenhagyta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő, a kereseti kérelmével egyező döntés meghozatalát kérte. Megsértett jogszabályhelyként a Ptk. 4:214. §-t, valamint a 4:220. § (1) és (4) bekezdését jelölte meg.
- [14] A felülvizsgálati kérelem indokai szerint M. tartásra rászorultságának vélelme megdőlt azzal, hogy saját jogán 40.450 forint jövedelemmel rendelkezik, amely meghaladja a legkisebb öregségi nyugdíj összegét. A GYES-t a gyermek jövedelmeként kell figyelembe venni, ezt a bíróságok a költségmentességi kérelem elbírálása során is saját jövedelemként veszik alapul.
- [15] Az alperes nem tájékoztatta a gyermek továbbtanulási szándékáról, a középfokú tanulmányok során megvalósuló iskolaváltásokról. A gyermek nagykorúsága eléréséig azért nem fejezte be középfokú tanulmányait, mert az alperes nem a gyermek képességének megfelelő iskolába íratta be a gyermeket.
- [16] M. jelenlegi képzése nappali tagozatos tanulmánynak nem tekinthető, hiszen a tanórákon való részvételre csak hetente két alkalommal délután és szombaton délelőtt köteles. Kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok a gyermek gyenge tanulmányi eredményét nem értékelték és az oktatási intézmény megkeresésére irányuló indítványát sem teljesítették.
- [17] A gyermek a tartásra érdemtelen, a felperessel kellő indok nélkül nem tart kapcsolatot, életének eseményéről nem tájékoztatta, valamint az iskolai rendezvényekre nem hívta meg. A felperes nem tudott arról, hogy M. élettársi kapcsolatot létesített, gyermeke született. A tartásdíj folyósítását pedig azért szüntette meg, mert ennek visszakövetelése pernyertessége esetén sem lenne eredményes.
- [18] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében az álláspontja szerint érdemben és indokaiban is helyes jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [19] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [20] A Ptk. XXI. Fejezete a kiskorú gyermek tartásának szabályait tartalmazza. A 4:214. §-ban vélelmet állít fel a kiskorú gyermeknek a tartásra való rászorultsága mellett és a vélelem alkalmazásának lehetőségét nem korlátozza a gyermek kiskorúságának idejére. A vélelem legkésőbb a gyermek huszadik évének betöltéséig fennáll, ha nagykorúságának betöltése után is középfokú iskolai tanulmányokat folytat. A tartásra való rászorultság vélelme annak bizonyításával dönthető meg, hogy a gyermek képes a saját eltartásáról egészben vagy részben gondoskodni, mivel középfokú

tanulmányokat nem folytat, és a Ptk. 4:215. § (1) bekezdéséből következően indokolt szükségleteit a munkával szerzett keresménye vagy vagyonának jövedelme sem fedezi.

- [21] A perbeli esetben az eljáró bíróságok megalapozottan értékelték a felperes terhére, hogy M. tartásra való rászorultságának vélelmét nem döntötte meg. A bizonyítékokból, a feltárt adatokból kétséget kizáróan megállapítható, hogy a gyermek nagykorúságának betöltésekor és még a jogerős ítélet meghozatalának időpontjában is nappali tagozaton, a kiskorúsága idején megkezdett középfokú tanulmányokat folytatott. A törvényi vélelem érvényesülését, a tanulói jogviszony folyamatos fennállását a gyermek első középfokú iskolaválasztásának esetlegesen helytelen volta, az évismétlés ténye, a gyenge tanulmányi eredmények, továbbá a gyermek várandóságára tekintettel a magántanulói státuszba kerülése, valamint a szülést követően választott oktatási intézményben folyó képzés rendje nem érinti. Az elsőfokú bíróság ezért helyesen mellőzte a jogvita elbírálása szempontjából nem jelentős tényekre irányuló bizonyítás teljesítését.
- [22] A perben nem merült fel adat arra, hogy a gyermeknek hasznosítható vagyona lenne, munkaviszonyt nem létesített és – az elsőfokú bíróság helyes megállapításával egyezően – nincs olyan jövedelme sem, amelyből saját tartásának költségei akár csak részben fedezhetők lennének.
- [23] Kétségtelen, hogy M. részére iskoláztatási támogatást, N. gyermeke után családi pótlékot és GYES-t folyósítanak. Az Alaptörvény L) cikk (2) bekezdése deklarálja, hogy Magyarország támogatja a gyermekvállalást és ezzel összhangban a XXX. cikk a teherbíró képességen alapuló közteherviselési kötelezettség általános elvén belül kifejezetten előírja a gyermekvállalással együtt járó terhek figyelembe vételét. Az Alaptörvényben adott felhatalmazás alapján a családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvény tartalmazza a családok védelmével kapcsolatos legfontosabb szabályokat. A sarkalatos törvény IV. fejezetében foglalt szabályok szerint az állam a gyermeket nevelő családok többletterheit figyelembe veszi a munkából származó jövedelem után fizetendő közterhek megállapításánál és pénzbeli támogatás vagy természetbeni ellátás formájában hozzájárul a szülőnek a gyermek – legalább hároméves koráig történő - gondozásával és nevelésével összefüggő költségeihez. A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény az 1. §-ban megfogalmazott céljának – a gyermeknevelés anyagi terheinek csökkentése – megfelelően az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos főbb szabályokat tartalmazza. A törvény 5. § a) pontja értelmében a családi pótlék családtámogatási ellátásnak, a gyermekgondozási segély a ba) pont alapján a gyermekgondozási segély gyermekgondozási támogatásnak minősül. A 6. § (1) bekezdésében foglalt értelmező rendelkezés szerint a családi pótlék a gyermek nevelésével, iskoláztatásával felmerülő költségekhez az állam által havi rendszerességgel nyújtott nevelési ellátás vagy iskoláztatási támogatás. A havonta rendszeresen járó gyermekgondozási segélyre pedig a szülő a saját háztartásában nevelt kiskorú gyermek gondozására tekintettel jogosult [19. §, 20. § (1) bekezdés].
- [24] Az Alaptörvény és a hivatkozott törvényi rendelkezések alapján M. részére folyósított iskoláztatási támogatást, a családi pótlékot és a GYES-t, továbbá N. nevelési ellátását segítő családi pótlékot nem a közös nagykorú gyermek jövedelmének, hanem az állam által meghatározott célra nyújtott ellátásnak, támogatásnak kell tekinteni. Ezzel összhangban a támogatást a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 7. § (1) bekezdése és az 1. számú melléklet 1.7. pontja adómentes bevételnek minősíti.
- [25] Mindezekből következően a középfokú tanulmányokat folytató M.-t a tartásra rászorulnak kell tekinteni, a részére folyósított támogatások a Ptk. 4:218. § (2) bekezdés e) pontja alapján csak a tartásdíj mértékének meghatározása során értékelhetők. Az ellátások támogatás jellegén nem változtat, hogy más jogszabály, a felperes által hivatkozott, a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 6. § (1) bekezdése a költségmentességi kérelem elbírálása során a kérelmező bármely rendszeres juttatásának jövedelemkénti figyelembe vételét írja elő.

- [26] A Ptk. XXII. Fejezete a továbbtanuló nagykorú gyermek tartásra való jogosultságára, a tartás különös szabályaira és mértékére vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza, melyek alkalmazása szempontjából szükséges tanulmánynak az életpályára előkészítő szakképzettség megszerzéséhez szükséges, a felsőfokú képzésnek nem minősülő képzés vagy tanfolyam, illetőleg a felsőfokú képzés, illetőleg szakképzés [4:220. § (1) és (2) bekezdés] tekinthető. A nagykorú gyermeket az ilyen tanulmányok tekintetében terheli a Ptk. 4:220. § (1) bekezdés második mondatában előírt, a szülő tájékoztatására vonatkozó kötelezettség. A Ptk. 220. § (4) bekezdése pedig a továbbtanuló nagykorú gyermek tekintetében alkalmazható, a tartást kizáró érdemteleniségre önállóan alapot adó magatartást definiálja, mely szerint a gyermek a tartásra kötelezett szülővel kellő indok nélkül nem tart kapcsolatot.
- [27] Kétségtelen, hogy M. a középfokú végzettséghez szükséges érettségire felkészítő, de szakképzettséget nem biztosító képzésben vesz részt. A felperes ezért a felülvizsgálati kérelmében alaptalanul kifogásolta a gyermek továbbtanulási szándékára vonatkozó tájékoztatási követelmény megsértését, továbbá a gyermek és a felperes kapcsolattartásának hiányára alapított érdemteleniség jogkövetkezményeként tartási kötelezettsége megszüntetése iránti kereseti kérelme elutasítását.
- [28] A Kúria e körben megjegyzi, hogy a tartásra szoruló középfokú tanulmányokat folytató, a 18. életévét betöltött, de a 20. életévét el nem érő gyermek esetleges érdemtelenisége a rokontartás általános szabálya szerint, a nagykorú személyek tartásra érdemteleniségének fogalmát meghatározó Ptk. 4:194. § (2) bekezdése alapján bírálható el. Az elsőfokú- és a másodfokú eljárásnak ezen a jogszabályhelyen alapuló érdemteleniség nem volt tárgya, ez pedig a Pp. 270. § (2) bekezdéséből és a 275. § (1) bekezdéséből következően a felülvizsgálati eljárásban ennek vizsgálatát és elbírálását kizárja.
- [29] A kifejtettekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt anyagi jogi szabályokat nem sérti, ezért azt a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [30] A Kúria ítéletét a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozta meg.
- [31] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 74. § (3) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott az Itv. 50. § (1) bekezdésének alkalmazásával megállapított felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről. A felülvizsgálati eljárásban az alperesnek a felperesre áthárítható költsége nem merült fel, ezért a Pp. 79. § (1) bekezdése értelmében ennek tárgyában határoznia nem kellett.

Budapest, 2017. március 7.

Dr. Makai Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. előadó bíró, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő